

አብ ኤጀንሲ መራኸቢ ሓፋሽ ትግራይ

ጉጅለ መፅናዕትን ስልጠናን ምምሕሽ መደባትን

ርእሲ ፅሑፍ/ትሕዝቶ..... ህልው ኩነታት ሚዲያ ሃገርናን
አምር ልምዳታዊ ጋዜጠኝነትን

መሰናዳኢ ... ፀጋይ ገብሩ

ኩነታት ሚዲያ ሃገርና

ህልው ኩነታት ሃገርናን ልምዳታዊ ሚዲያን

አብ ዘለናዮ መዋእል ካብቶም ሰለስተ ቀንዲ ዓንዲታት፤-ሕጊ መውፅኢ(ቤት ምኽሪ)፣ሕጊ ተርጓሚ(ቤት ፍርዲ)ን ሕጊ ፈፀምቲ አካላት ተወሳኺ ተሓሳቢ መበል ራብዓይ ዝሰራዕ መራኸብቲ ሓፋሽ እዮ።ይኹንበር ሚዲያ ካብ ካልኣት እንትነፃፀር ዝፈጥሮ ፅልዋ ካብ ኩሎም ዝዓዘዘ ኮይኑ ንረኽቦ።

መራኸብቲ ሓፋሽ (ሚዲያ) ኣብ ሃገርና ይኹን ኣብ ምዕባይ ዝርከባ ሃገራት ኣብ ምርግጋፅ፤-

✚ ሰላም፣ልምዓት፣ዲምክራሲን ፣

✚ ብሓፈሻ ኣብ ፖሊቲካዊ፣ማሕበራውን ኢኮኖሚያውን ምንቅስቃስ ዘይትካእ እጃም ከምዘለወን ጋህዲ እዮ።

ፌደራላዊ ዲሞክራሲዊ ሪፐብሊክ ኢትዮጵያ ንምዕባል ሚዲያ ሃገርና ዘይተሓለለ ፃዕሪ ብምግባር ኣብ ሕገ መንግስቲ ሃገርና ብንፁር ተቐሚጦም ዝርከቡ መሰል ሓሳብካ ብነፃ ምግላፅ ኣብ ተግባር ንምርግጋፅ ሕግታት/አዋጅ ብሮድካስት ብማእኸላይ ኣብ ክልተ ዓመት ሓደ ግዝ ትኹረት ብምሃብ ኣብ ምምሕያሽ ይርከብ ይኹንበበር ከም መንግስቲ ናይ ባዕሉ ዕዘዝ ግደ ኣብ ምፅዋት ዝተርፎ ነገር ከምዘሎ ሚኒስትር ጉዳይ ኮሚኒኬሽን ፌዲሬሲ ዶክተር ነገሪ ሌንጮ ሕሉፍ ኣፈፃፀማ ስራሕ ቀዳማይ መንፈቕ ሽዱሸተ ወርሒ 2009 ዓ/ም ንቤት ምኽሪ ተወካልቲ ህዝቢ(ፌደራል) ዝቐረበ ፀብፃብ ምርዳእ ይክኣል።

በዚመሰረት ረብሓ ህዝቢ ንምርግጋፅ ዘኽእል ሰናይ ምምሕዳርን ቀፃልነት ዘለዎ ፍትሓዊ ልምዓትን ብአግባቡ ባይታ ረጊፁ ሕብረተሰብ ባዕሉ ዕግበት ዝምስክረሉ ከምኡውን ኣብ ክሊ ግልፂ መስመር ህዝብን መንግስትን ንምርኻብ ዘኽእል መስርሕ (Good Governance & Democratic Discourse)ምምያሽ የድሊ።

መራኸብቲ ሓፋሽ ክልልናን ብሓፈሻ ሃገርናን ቐንዲ ንምምሕሽ መበገሲ ዝኾኑ ትኹረት ዘድልዮም ባእታት ፤ድልየት/ጠለብ ህዝብን ቀረብ መራኸብቲ ሓፋሽ (ሚዲያ) ሃገርናን ክፈተት ምህልዉ፣ሞያኻ ንምዕባይን ግቡእኻ ንምውፃን ዘኽእል ዘመኑ ዝጠልቦ ብቐዓት/ሰብእና ንምዕባይ ዘሎ ተበግሶ ትሑት ምኻን፣ኣብ ካልኣት ሚዲያ ትካላት ዘይተሰርሑ ዜናን መደባትን ብህልኸን ፃዕርን በዓል ዋና ብምኻን ብሉፅ ስራሕቲ ዘይምቅላሕን እወንታዊ ምንሕናሕ ኣካል ዕለታዊ ውፅኢት ስራሕ ዘይምግባርን ዝወነንናዮ ዘመኑ ዝጠልቦ ሚዲያ ቴክኖሎጂ ብአግባቡ ዘይምጥቃምን ብዋናነት ዝጥቐሱ ኮይናም ነዚአም መበገሲ መፍትሒ ኣንፈት ክኸውን ዝኽእሉ ንምሕባር ፤-

- ምስ ዘመኑ ዝዘመነ ማዕኸን ሓበሬታ ንምትካል እዋናዊ ልምዳታዊ ኣተሓሳስባ ዘረጋግፅ ቀረብ ሓበሬታ ምስንዳእ፤
- ፖለቲካል ኢኮኖሚ ሃገርና ብኣግባቡ ምፍላጥ፣ምትንታን፣ምቅላሕ፤
- ሞያዊ ብቕዓትን ስነምግርን ዘወነነ ኪኢላ ምህናፅ፤
- ልምዳታዊ ጋዜጠኝነት ብኣግባቡ ምትግባር፤
- ንምስላጥ ከይዲ ስራሕ ዝሕግዙ ምዕሩይ ኣወዳድባ ምህናፅ፤

መስርሕ ግልፅነትን ተሓታትነትን ንምትእትታው ግደ መራኸብቲ ሓፋሽ መትከል ልምዳታዊ ኣንፈት ዘለዎም ሓበርቲ፣መምህርትን፣መለዓዓልትን ጭብጢ ክልስ ሓሳባትን ዘድህቡ ፣ካብ ሓፈሻዊ ውዳስን ፅልእን ዝራሓቑ፣ኣብ ሃገራዊ ኣኮኖሚዊ፣ፖለቲካውን ማሕበራውን ኩነት ዘድህቡ፣ሓፈሻዊ ኣምራት ልምዳታዊ ሚዲያ፣-ሓበሬታ ምርካብ፣ምእማን፣ምስታፍ፣ምንቃሕን ምምሃርን ዘኸእል ምስ ዝምልከቶም መዳርግቲ ኣካልን ጥንኩር ስርዓት ርክብ ዝሃነፀ፣ኣፈላላያት ብስርዓት ዘተኣናገደ፣መዛተይ መድረኽ ዝሃነፀን ከይዲ ስራሕቲ መራኸብቲ ሓፋሽ ንምስላጥ ዘኸእሎ ርትዓዊ ሞያዊ ግቡእ ሃቂኑ ንምትግባር ዝግለመ ኩለመዳይ ስብእና ዝሰነቐ ኪኢላን ትካላት መራኸብቲ ሓፋሽን ኣብ ፅኑፅ መተከል ሕገ መንግስቲ ሃገርና ዝተሃንፀ ኣምር ልምዳታዊ ጋዜጠኝነት ዝኸተላ ልምዳታዊ ሚዲያ ሃኒፅካ ጠለብ ዕግብት ተገልገልቲ ክብ ንምባል እዋኑ ሓዚ እዩ። ::

ሸርሒ ምዕራባውያን (ኒዮ)ሊበራል ሚዲያን ፅርፀት ልምዳታዊ ጋዜጠኝነትን

ካብ (ኒዮ)ሊበራል ሚዲያ ምዕራባውያን እንታይ ንምሃር

ኣብ ዝሓለፉ 50 ዓመታት ትካላት ሚዲያ ምዕራብን ብሽም ትካላት ግብረሰናይ(ረዲዬት) ዝተጣየሻ ውድባትን ኣብ ምዕባለ ዝርከባ ሃገራት...ስሉስ ዓለማት ዘሎ ድኸነት ንምቕናስ ብዝብል ምኽንያት ካብ 1970 ዓ/ም መፈለምታ ጀሚሩ ኣኸረርቲ ፖለቲካል ኢኮኖሚ ሃፍታም ሃገራት ሸቕጠን ንምልላይ ንምርጋፍን ማእኸል ዝገበረ ኣጀንዳ ሃገራት ሊበራል ስምምዕነት ዋሽንግተንን ንምዕዋት ብሽም ሓገዝ ልዕልነትን ዘረጋግፃ ኣገዳዲ ሕቡእ ኣጀንዳ ንግዲ ብምዝርጋሕ ፀቕጢ እናፈጠራ ፀኒሐን ብተመሳሳሊ ሓዚ ውን ብሽም ግሎባላይዜሽን ዘቐፀሉ ሜላ እዩ።

ድሕሪ ዝሓል ኩናት ዓለም ምንጋዕ ስነሓሳብ ሶሻሊዝም(Socialism Ideology) ዝነበረ ክፍተት ብምጥቃም ኣሜሪካ ብሽም ዓለም ለኽ ትካላት (IMF,WB) ልዕልናኣ ንምርግጋፅ ሓገዝ፣ልቓሕን ተሓባርካ ንምስራሕ ዘኸእል ስምምዕነት ዋሽንግተንን ብዝብል ዝተፈላለዩ ስውር ውዲት ስምምዕ ሰነዳት ዝተቐረፀሉ

እዋን ብምንባሩ ናይዚ ሸርሒ ተበፃሕቲ ዝኾና ሃገራት ፤-ላቲን አሜሪካ፣አፍሪካ፣ሃገራት ርሒቕ ምስራቕ ኤሽያ ካልኣትን እዮን።

ቀንዲ መንቀሊ ፀገም ደኸነት ሓንቲ ሃገር "ሕፀረት እኹል ቀረብ መረዳእታን ፋይናንስን" ዋላካ ብዕሊ ዘአምንሉን ንይመሰል ሰነዳት ትሕብብር ይፈርሙ ኣብ ጭቡጥ ምንቅስቓስ ዓንቀፍቲ ምዃን ጥራሕ እንተይኮነስ ዛይዳ ተኸሳሓይ ሓሳባትን ምፍጣር፣ምድንጓይ ተጎዛጉዝካ ካሊእ ሕቡእ መልመሲ ኣጀንዳ ምትእትታው ዝብሉን ካልኣትን ኣብ ጭቡጥ ምንቅስቓስ ሚዲያ ምዕራባውያን ዝረኣ ዘሎ ሸርሒ እዩ።

ልዕል ኢሎም ዝተገለፁ ምፅኣት ውዲት ስምምዕ ንምትግባርን ንምስፍሕፋሕን ካብ ዝተጠቐሙሎም ሜላታት ፡-

- ትካላት ሊብራል ሚዲያ(Cross Nation Media)፣
- ሕቡእ ኣጀንዳ ትካላት ረዲኤት(NGO)
- ንኢድ ምእታውን ምስፍሕፋሕ ዕዳጋ ምዕራባውያን ዝሕግዝ ሚዲያ(Consevative Marketing Strategy: Liberal Marketing,Privatization...)፣
- ሃገራውያን ሙሁራት፣ተፈለጥቲ ኣካላት/ትካላት(National elits)መጫፈርትን መጋዋሕትን*(Gram Hankook...BBC E.African Correspondent)* ተጠቒሞም ዝከኣሎም ይስጉሙ ከምዘለዉ ይፍለጥ።

በዚ ምኽንያት ኣብ ምዕባይ ዝርከባ ሃገራት ብናይ ባዕለን ምንቅስቓስ ዘለቒ ልምዳትን ሰናይ ምምሕዳርን ብምርግጋዕ ተነሓናሕቲ ከይኾና ቀዲሙ ብዝተኣልመ ውዲት እዘን ሃገራት ኣብ ምቕራብ ጥረ ሃፍትን ርካሽ ጉልበትን(Raw material&Unskilled Labour) ተደራተን ተገዛእቲ ኮይነን ክነበራ ከምኡውን ዋሕዚ ልምዳታዊ ሓበሬታ ከይህሉ ዓንቃፋይ ሕቡእ ኣጀንዳ እንዳሰርሓሉ ይርከባ።ኣብነት ፤- BBC, CNN, Aljazeera ኣብ ዛዕባ ህንፀት ሜጋ ፕሮጀክት ግድብ ህዳሰ ዝቐርብ ዘሎ ፀብዓብ ምዕዛብን ምምርማርን ይከኣል።

ሊብራል ሚዲያ ብምዕራባውያን ዝተውሃቦ ልእኹቶ ንምዕዋትን ዝኸእል ተባራዕቲ ዛዕባታት ብምውዛዕ ዝተውሃቦ ዕማም ንምዕዋት ብወሳኔይ መዳዩ ኣብ፤

- ፍልፍል ሃፍቲ(ተፈጥሮን ጉልበትን) ብቐፃልነት ንምርግጋዕ ዘኸእል ብዝተፈላለየ ሜላ ተበርክኻቲ ሃገራት ምፍጣር፣
- ህውከትን ራዕድን ብምፍጣር ኣብ መንጎ ህዝብታት ጎንጊ ብምፍጣር ዜጋታት ተፀባይቲ ምዕዋት ዝኸንሉ ባይታ ምንፃፍ፣

- ኣብ ምሕደራ መንግስቲ ኢድ ብምእታው ማክሮ ልምዳታዊ ትካላት ናብ ኢድ ውልቀ ዝኣትዎሉ፣ናፃ ዕደጋ፣ልቓሕ... ክተኣታቶ ዓብይ ፃዕሪ ብምግባር ዝተናወሐ ስርዓት ቁፅፅርን በለፅን ምዝርጋሕ፤
- ብዝተፈላለዩ ጥቕሚ ዝተሹብለለ ዓርሶም ዝውንንዎ መንግስቲ ምምስራት (puppet Government)፤
- ሕቡእ ኣጀንዳ ረዲኤት ትካላት ብምትእትታው ሱር ዝሰደደ ድኽነት ብምዝርጋሕ ዜጋ ባዕሉን ሃገሩን ከየልምዕ ዕንቅፋት ምዃን፤
- ዝስርሑ ፅቡቕ ጅምርታት ልምዳት ምንእኣስ ከይቐፅሉ ዝተፈላለዩ እንቅፋት ምፍጣር፤

ብተወሳኺ ብብርኪ ዓለምለኽ ኣሉታዊ ፅልዎ ምንዛሕ(ምሕደራፖለቲካ፣ሰናይ ምሕዳር፣ሃይማኖት፣ባህልን ልምድን ካልኣትን)፣ ልምዳታዊ ጋዜጠኝነት ከይተኣታቶ ዝተፈላለዩ ውዲታት ምእላም ፣ብሕታዊ መማረቂ ፍልስፍና ሊበራል ሚዲያ ጥራሕ ክኸውን ፀቕጢ ብምፍጣር ኣብ ሃገርና ሰላም፣ ልምዳትን ዲሞክራሲን ብቐፃልነት ከይረጋገፀ ብጋህድን ምሽጥርን ዝንቀሳቐስ ሚዲያ ምኻነን ተረዲእና ነዚ ንምብዳህ ዘኸእል ካብ እዋን ናብ እዋን ኩለመዳይ ብቐዓት እናማዕበልና ሕብረተሰብ ዘሳተፈ ስራሕቲ ግንዛብ ምፍጣር ግቡእ መራኸብቲ ሓፋሽ ብምዃኑ ዝተውሃቦን ሓላፍነት ብኣግባቡ ክዋፃእ ይግባእ።

ንነዊሕ እዋን ፍልስፍና ሊበራል ሚዲያ ዓንዲሩላ ዝፀንሐ ሃገረ ፊሊፕንስ መሰረት ብምግባር ፍሉጥ ተመራማሪ ጋዜጠኝነትን ተኸታሊ ፍልስፍና ልምዳታዊ ጋዜጠኝነትን ዝኾነ ዶክተር ክሪስቲ ማስሎግ(ጠባቓ ሃገራዊ ልምዳታዊ መንግስቲ)ከምዚ ይብል " ልምዳትን ሰናይ ምምሕዳርን ዝረጋገፀ ካብ ወዲ ዓዲ ተሞክሮን ብቐዓትንጎር ከም ሸቐጥ ካብ ካልኣት ሃገራት ዘኣቱን ኣብ ተግባር ዝውዕልን ኣይኮነን" ሰዓብቲ ልምዳታዊ ሚዲያ ዝኾና ሃገራት ፊሊፒንስ፣ማሊዥያ፣ሲንጋፖር፣ሆንግኮንግ፣ህንዲ፣ቤትናም፣ኢንዶኔዥያ ቐድም ክብል ብፍልስፍና ምዕራባውያን ሊበራል ሚዲያ ኩለ መዳይ ስብእናኣን ተዋሒጡ ብምንባሩ ናብ ንቡር ስነኣእምሮ ልምዳታዊ ጋዜጠኝነት ንምእታው ክሳብ ደሓር ይተሓናኸን ከምዝነበረ መፅናዕታዊ ፅሑፍ ዶክተር ክሪስቲ ማስሎግ እንተረጋግፀ ኣብ ፍፃመ ህልው ኩነታት ሚዲያ ሃርና ተመሳሳሊ ተርእዮታት ኣለዉ ።ነዚ መግለፂ ሓፈሻዊ ኣብነት ዝኸውን ሊበራል ሚዲያታት ቀልቢ ንምስሓብ ወይ ንወራር ዝጠቀምሉ መሳርሕታት(Colonial legacy) እቶም ቀንዲ፡-

- ውዕሎ ፍሉጣት ሰባት(Prominence)
- ሁውከት(conflict)
- ቕለት ወሲብ(Sex & Nudity) ካልኣትን እዮም።

ሰለዙይ ፖለቲካል ኢኮኖሚ ልምዳታዊ መንግስቲ(Developmental State) ክኸተለኦ ዘለዎን ዓውደ ሚዲያ ልምዳታዊ ጋዜጠኝነት ኮይኑ ኣብ ጭቡጥ ባይታ ዘሎ ምንቕስቓስ ሚዲያታት ሃገርና ውን ልዕል ኢሎም ዝተቐመጡ እሴታት ንዮሊበራል ሚዲያ ዓብይ ፈተና ኮይኑ ከምዘሎ ዕለታዊ ትዕዛብትና እዩ፡፡ኣብ ሃገረ ፊሊፕንስ ተመሳሳሊ ተርእዮታት ከምዝነበሩ መዶ/ር ክሪስፒ ውን ይገልፅ፡፡

ይኹንበር ካብ እዋን ናብ እዋን ምዕባል ሚዲያ ፊሊፕንስ ከምዝሰዕብ ኣብዚ ሰደቓ ምርኣይ ይከኣል፤

ፈነወ መደባትን ዜናን	ምዕባል ፈነወ ሚዲያ ፊሊፕንስ(%)	
	1995	1999
ሰናይ ምምሕዳር	11%	25%
ዛዕባ ኢኮኖሚ	13%	18%
ወፃኢ ጉዳይን ሳን/ቴክኖሎጂን	13%	16%
ስፖርት	13%	14%
ምክልኻል ወንጀል	9%	7%
ካልኣት	36%	16%
----	5%	4%

ኢትዮጵያ ሓዊሱ ልምዳታውን ዲሞክራሳውን መንግስቲ ንምሕናዕ ላሕ ዝብላ ዘለዋ ሃገራት ኣብ ሓፂር እዋን ዘለቋ ልምዳት ንምርግጋዕ ዘኸእል መስርሕ ምግፋሕ ብሉፅ ተሞክሮ ብምንባው "ኩሉ ሰናይ ሓበሬታ(ዜና) ዜና ኣይኮነን" ብዝብል ፍልስፍና ዝተለኸፉ ናይ ውሽጢ ዓድን ወፃኢን ሙሁራትን ሰዓብቶምን ጅምሮ ልምዳትና ክኸልፉ ላዕልን ታሕትን ይብሉ ከምዘለዉ ጋህዲ ብምኻኑ ተሪርና ክንቃለስ ይግባእ፡፡

ፍልፍል ህንፀት ዝተዋደደን ዘላቕን ሚዲያ

ኣብ ምዕባይ ዝርከባ ሃገራት ሰብሞያታት ሚዲያ ውድቀትን ሞትን ዝርአዮሉን ዝረጋገፀሉን " ዕብዮትን ራህዋን ሃንቲ ሃገር ዝረጋገፀ ኣስር(Foot step) ኣውሮፓን ኣሜሪካን እንትንክተል ጥራሕ እዩ" ዝብል ኣምር ፍልስፍና መሪሕ ጭርሖ እንትሕንገጡ እዮም ይብል መፅናዕታዊ ፅሑፍ ዊልበር ሸራ፡፡ኣብ ሃገርና ብተመሳሳሊ እዚ ሕማም ኣብ ቁፅሮም ዘይናፃቕ ሙሁራትን(National elites) ዑሱባት ተንበርክኻትን ናይዚ በሳላ ፅልዋት ኣብ ልምዳታዊ ምንቕስቓስና ዕንቅፋት ይኹኑ ከምዘለዉ ኣብ ዝተፈላላዩ መድረኻትን ዘቕርብዎም ፅሑፋትን ንግንዘቦ ሓቂ እዩ፡፡

ይኹንበር ሃገር ከም ሃገር ቀፃልነት ዘለዎ ልምዳት ክተረጋግፅ እትኸእለሉ ብሕታዊ መፍትሒ ካብ ምዕራባውያን እንዳተግቀነ ዝነጥብ(Trickle down) ኣመኬላ ዘለዎ ክልሰ ሓሳብ እንተይኮነስ ኩሉ ሃገራውን ክልላውን ማሕበረሰብ ሓበራዊ ምርድዳእ ዘዓረፎን ኣድላይ ብሉፅ ተሞክሮ ምስባዕልና ኩሉ-መዳይ ስኒት ዘለዎም ክልሰ ሓሳብን ንዋትን ዘዋደደ ሜላ ስርዓት ሚዲያ

ምሕባር፣ምምሃር፣ምእማን፣ምልዕዳልን ምስታፍን ዘማእኸለ ባይታ ዝረገፀ ዝርገሐ ልምዳታዊ ስነ ሓሳብ ተግባራዊ ንምግባር አሚናን የአሚናን እንትንምርሽ ጥራሕ ምኻኑ ክንፈልጥ ይግባእ።

መንነትና ብባዕና ዝበል ናይ ዋንነት ሓቦ ስኒቕና ልምዳትና ብፅፍርና ንምርግጋፅ ቀንዲ መሪሕ ዝኾና ትካላት መራኸቢቲ ሓፋሽ ግቡአን ንምውፃእ እዞም ትሕት ኢሎም ዝተጠቐሱ ባእታታት ስሪት ልምዳታውን ዲሚክራሲያውን ጋዜጠኛ፤-

1. ህዝቢ ዘማእኸለን ዘሳተፈን(People Oriented)፤
2. ረብሓ ሕዝቢ ምርግጋፅ(Importance)፤
3. ልምዳታዊ እዋናዊ ተኮር(Promote Development)፤
4. ምስ እወኑ ዝዘመነ(Scientific)፤
5. ብተግባር ዝተረጋገፀ ረብሓ(Pragmatic)፤
6. ንፅጉማት ዝወገነ፣ቕላሕታ ዝሃበ(Pro-poor bias)፤
7. ብአግባቡ ፀብፃባት ንምትንታን ዘኸኸል ዓቕምን ወገን ዝሰነቐ(In-depth Presentation)፤

መስርሕ ብምትእትታውን ብምትግባርን ዕዙዝ ተረኣን ክፃወታ ይግባእን፣ብፍላይ ኣብዚ ዓውዲ ሚዲያ ተዋፊሮም ዝርከቡ ፈፀምቲ ውልቃውን ሃገራውን ድርብ ሓላፍነት ስለዘለዎም ምእንተ ባዕሎም ግቡአም ብአግባቡ ክፍፀሙ አቕዲመ ይላቡ።

መጠቓለሊ

“ናይ ፀላእይ ፀላኢ ፍታወይ”ከምዝብሃል ቀንዲ ፀላኢና ድኽነት ብምኻኑ ነዚ ፀላኢ ንምእላይ እንጥቀመሉ ሜላ ንረብሓና ክሳብ ዝወዳለ ካብ ፈተዊ ይኹን ካብ ፀላኢ ብውሕሉል ኣገባብ ኣድለይቲ እታዎት ክንወስዶ ከምዝግባእ ቅሉዕ ሓቂ እዩ። በዚ መሰረት ኣብ ደንበ ስትራቴጂክ ፀላእትና ዘቐመጥክዎም ሃገራት ምዕራባውያን ይኹኑ ኣሜሪካውያን እንምሃሮ ረዚን ሓቂ መፈንጠሪ ተሞክሮን ክልሰ ሓሳብን እምነ ኩርናዕና እዮም።

ኣብ ሓፂር እዋን ቅሉጡፍ ዕብየት ብምዕቃብ ብብርኪ ዓለም ተወዳደርቲ ኮይነን ዝርከባን ምስ ሃገርና ማሕበራውን ኢኮኖሚያውን ኩነታት ዘለወን ምምስሳል ቕድሚ ኣርባዓ ሓምሳ ዓመት ኣብዘሓዘ እዋን ዳርጋ ኣብዚ ዘለናዮ ብርኪ ዝነበራ ሃገራት አሸያ እንምሃሮ ተሞክሮ ብብዙሕ መዳይ ዝግለፅ ኻ እንተኾነ፣ ልምዳታዊ ብዝኾነ ኣገባብ ህዝብን መንግስትን ብምርኻብ ኣብ ምዕባላ ሃገርን ሚዲያን ዝነበረን ግደ እንትንርኢ፣ምንጩ ዕብየቶም ካብ ፍልፍል ህሉው ኩነታት ፖለቲካል ኢኮኖሚ ማሕበረሰብ ዝኸለገሰ ዝተነፀለ ባዕዲ ባዕታ ኣይነበረን።

ስለዙይ ትካላት ሚዲያ ሃገርና ዝበዝሐ ክፋል ፍልፍል ዋሕዚ ሓበሬታ(ፀብፀብ ዜናን መደባትን) ካብ ህዝቢ ዝነቐለ ተመሊሱ ናብ ባዕሉ ማሕበረሰብ ዝንፀባረቕ ዓውዲ ኮይነን ዝሰርሓሉ ትካላት መራኽብቲ ሓፋሽ ክህነፃ፣ክገልግላን ይግባእ ይብል።

ሃገራት ህንዲ፣ፊሊፒንስ፣ሲንጋፖር፣ታይዋን፣ደቡብ ኮርያን ካልኦትን ዝኸተለኦ ፍልስፍና ልምዳታዊ ጋዜጠኝነት ዋላካ ኢትዮጵያ ኣብዚ መስርዕ ትፅንበር ሃገር ትኹን ኣብ ትግብራ ግቡእ ስራሕን ሓላፍነትን ግና ክንድቲ ዝድለ ብሙሉእነት ዘይተሳኸፀ ሽቶ ምኻኑ ምስክርነት ህዝብን መውፃእቲ ሕግን(ቤት ምኽሪ)ኣብ ዝቐረብ ዝተፈላለዩ ስሩዕ ዋዕላ፣ፈነወ ሚዲያን ውፅኢት መፅናዕትን ምርግጋፅ ይከኣል።

ብርኪ ዕግበት ኣፈፃፀማ ካብ እዋን ናብ እዋን ክብ ንምባል ዘኸእል ካብ ሕገ መንግስቲ ሃገርና ዝፈልፈሉ ኣዋጅ ብሮድካስትን ደንብን ማንዋላትን ከምዘለዉ ይፍለጥ፣ በዚ መሰረት እዚ ዘስርሕ ጥጡሕ ባይታ ብምብላፅ ሰብ ዋና መራኽብቲ ሓፋሽን ይግበሉና በሃልትን ብህዝብን ሕገ መንግስትን ዝተውሃቡም ሓላፍነት ብኣግባቡ ንምፍፃም ናይ ሓባር ቕዋም ብምሓዝ ዕግበት ዜጋን ቕፃልነት ዘለዎ ልምዳትን ንምርግጋፅ ወዓል ሕደር ዘየብል ህፁፅ እዋናዊ ዛዕባ(Sense of Urgency) ሃገር ምኻኑ ተረዲኤን ብዕቱብ ክንቀሳቐሳ ይግበሉን።

ነዚ ቕንዕ መሰመር ሕገ መንግስትና ኣብ ምፅላምን ብብርኪ ዓለም ዝተንኣደ ምንቕስቓስ ጅምሮ ልምዳትና ንምዕንቓፍ ኣብ ውሽጥን ወፃኢን ዝርከቡ ፀላእትና ኣብ ዝረኹብዎ ኣጋጣሚ ኩሉ ማዕኸናት መራኽብቲ ሓፋሽን ማሕበረሰባዊ ሚዲያታት ብምጥቃም ጋሕዲ ዝኾነ ሓቂ ንምፅላም ዘይኣልምዎን ዘይፍሕርዎን ነገር የለን፣ስለዙይ መራኽብቲ ሓፋሽ ነዚ ንምብዳህ ካብ ዝነበረ ልምድ ውፋይነት ዝያዳ ዝሓትት ማዕኸን መራኽቢ ሓፋሽ ምሕናፅ ግድን ስለዝብል መስርሕ ግልፅነትን ተሓታትነትን ንምርግጋፅ መንግስታዊ ትካላት፣ህዝባዊ ውዳቤታት፣ሲቪክ ማሕበራትን ብሓፈሻ ህዝቢ ተሳትፎኦም ክሕይሉ ይግባእ።

መሰናዳኢ ... ፀጋይ ገብሩ

ለካቲት 2009 ዓ/ም

ጉጅለ መፅናዕትን ስልጠናን ምምሕያሽ መደባትን ኤ.መ.ሓ